

создавање на сопствена македонска држава. Низа аспекти и факти што се предмет на сегашни и идни проучувања, секако ова востание ќе го наредат паралелно со Илинденското востание, третирајќи го целиот тој период како континуитет на национално-револуционерните борби не само за ослободување, туку и против мешање од соседните држави, а особено од великобугарските кругови.

Учесниците на симпозиумот во слободните часови ја посетија месноста Абланица, која се наоѓа на осум километри од Берово во Малешевските планини,

каде што востаниците воделе борби за време на Кресненското востание, потоа ЗИК „Малеш“ и манастирскиот комплекс „Св. Архангел Михаил“, каде ја разгледаа изложбата за Разловечкото и Кресненското востание.

На крајот да заклучиме со едно уверување дека целта на Организаторот на симпозиумот е во потполност исполнета. Рефератите презентирани на собирот ќе бидат објавени во посебен зборник, во издание на Македонската академија на науките и уметностите.

Благој СТОИЧОВСКИ

ШЕСТИ ЈУГОСЛОВЕНСКИ СИМПОЗИУМ ЗА НАСТАВАТА ПО ИСТОРИЈА

Во организација на Постојаната комисија за наставата по историја при Сојузот на друштвата на историчарите на Југославија, на 1, 2 и 3 септември 1978 година се одржа Шестиот југословенски симпозиум за наставата по историја во Бања Лука, СР Босна и Херцеговина.

Главната тема на Симпозиумот беше: „Употребата на изворните текстови во наставата по историја“. На таа тема беа поднесени четиринаесет реферати од истакнати методичари и историчари од Југославија. Исто така на Симпозиумот беше разгледано прашањето за наставните програми по историја во реформираното училиште за што уводно излагање поднесе проф. д-р Бого Графенауер од Лубљана.

Домаќин на Симпозиумот беше Друштвото на историчарите на Босна и Херцеговина. Собирот траеше три дена. Се работеше во салата на Домот на културата во Бањалука. Работата ја следеа преку триста историчари-наставници и професори по историја во основните и средните училишта, како и голем број научни работници од сите наши републики и покраини, а најмногу од Босна и Херцеговина. Мораме да одбележиме дека од СРМ присутноста беше многу мала што претставува голем пропуст од страна на училиштата и самите наставници.

Симпозиумот го отвори д-р Ибро Карабеговиќ, претседател на Друштвото на историчарите на БиХ, а од името на општест-

вено-политичките организации и Собранието на општината Бања Лука гостите ги поздравил Бранислава Тривиќ, која ги запозна присутните со развојот на Бањалука, еден од најзначајните центри на Босанска Краина и најмлад универзитетски центар во нашата земја.

Трите дена Симпозиумот работеше на пленарни седници. Првиот ден беа поднесени следните реферати: Академикот, проф. д-р Бого Графенауер, професор на Филозофскиот факултет во Љубљана поднесе реферат на тема „Проблематиката на изработка програми по историја како задолжителен предмет на заедничките основи на средното насочено образование во реформираното училиште“. Овој реферат предизвика големо внимание зашто претставуваше драгоцен прилог кој како теоретска основа за наставните програми по историја заслужува посебно внимание. Професорот Штефан Тројар од Љубљана го изнесе своето соопштение на тема „Објавена изворна граѓа на словеначки јазик и можности за нејзиното користење во наставата од националната историја“. Томаж Вебер, професор од Љубљана, зборуваше за „Историските читанки и хрестоматии на словеначки јазик, нивната научна, идејна и методска вредност“. Благота Драшковиќ од Загреб имаше тема „Научни, идејни и методски барања за концепирање на модерна историска читанка“. Професорот д-р Воислав Кушевски и Наум Димовски од Скопје го изнесоа својот реферат на тема „Историските читанки и хрестоматии

на македонски јазик, нивната научна, идејна и методска вредност“. За „Особеностите на користење изворен текст во средните училишта (прва фаза) поднесе реферат Хранислав Живковиќ од Белград. По поднесените соопштенија се водеше дискусија која ги дополнително излагањата со примери, предлози и тешкотии во врска со употребата на изворниот текст, а посебно со историските читанки. Посебно беше нагласено големото значење на историските читанки како неопходни прирачници (покрај учебникот) во наставата по историја, бидејќи текстовите од историската читанка понекогаш повеќе зборуваат за одредени историски настани отколку учебникот и точно затоа се употребуваат за конкретизирање на градивото по историја и олеснување на учењето.

На вториот ден од работата на Симпозиумот беа поднесени следните соопштенија: д-р Петар Стрчиќ од Риека, „Можности за користење текстови од мемоари, дневници и хроники во наставата по историја“. д-р Ѓерѓ Гал од Нови Сад го прочита соопштението „Особености на користењето изворен текст во основните училишта“. М-р Миомир Дашиќ од Титоград го поднесе прилогот „Можности за користење романи во наставата по историја“. М-р Милутин Перовиќ од Белград го прочита својот реферат „Можности за користење текстови од класиците на марксизмот во наставата по историја“. М-р Милорад Кесиќ од Сомбор го изнесе соопштението „Можности за користење текстови од делата на

Јосип Броз Тито во наставата по историја на НОВ и револуцијата“. Миралем Арсанагиќ од Сараево го прочита рефератот на тема „Можности за користење на текстови од делата на Јосип Броз — Тито во наставата по историја на повоениот развој на СФРЈ“.

Вториот ден по пладне учесниците на Симпозиумот отидоа на излет до националниот парк на легендарната Козара посетувајќи го споменикот на Мраковица, дело на Милош Џамоња, музејот од НОВ и другите знаменитости поврзани со легендарните битки во НОВ во Босанска Краина.

На трети септември беа поднесени три реферати: Д-р Зеф Мирдига од Приштина го прочита рефератот на тема „Специфичности во користењето изворен текст од историјата на стариот век“. Станко Перaziќ од Сараево го прочита соопштението „Можности за користење текстови од современата есеистика во наставата по историја“. Потоа пак се водеше дискусија по поднесените реферати на Симпозиумот. Во дискусијата учествуваа повеќе научни работници и практичари, кои опфатија многу значајни прашања и дадоа низа предлози во врска со практичното користење на изворниот текст во наставата по историја во основните и средните училишта: „При изработката на новите програми по историја потребно е да се изоставуваат дел од воените аспекти, а повеќе внимание да се посвети на она што ги соединуваат нашите народи и народности. Да се изготви и нова мето-

дика за наставата по историја“ нагласи д-р Лазар Ракиќ од Нови Сад. „Во историските читанки да се внесуваат и оригинални документи од разни периоди, како и да им се предочи на учениците обемноста на изворите од современиот период и тешкотиите со кои се соочуваме при нивно користење“ истакна Јошко Јеласка професор од Сплит. Даница Лукиќ наставник од Приедор предложи „Во иднина да се воспоставуваат поголеми врски меѓу научниците и практичарите“. Во дискусијата беше укажано и на тоа дека во некои училишта изворниот текст и воопшто историските читанки не најдуваат соодветна примена или ако се употребуваат се тргнува од формални причини без да се употребат соодветни форми, методи и дидактички пристапи.

Покрај работниот дел на Симпозиумот и посетата на Козара, учесниците ги посетија културно-историските споменици во градот и во околината.

Ваквите стручни и научни специјализирани собири имаат големо значење за стручното и педагошко-методското усовршување на наставниот кадар по историја. Општ оречено со рефератите, дискусијата со предлози и корисните мисли се доби преглед на проблематиката која се третираше.

Поднесените реферати на Симпозиумот ќе бидат отпечатени во југословенското стручно списание „Настава по историја“ почнувајќи о дбр. 1 во 1979 година.

На крајот учесниците беа известени дека Комисијата за настава заклучи Седмиот симпозиум за наставата по историја да биде посветен на: „Уметничките дела за НОВ и револуцијата на народите и народностите на Југославија и можности за нивно-

то користење во наставата по историја“. Симпозиумот ќе се одржи во Белград при крајот на месец август под покровителство на Сојузниот одбор и здруженијата на борците од НОВ.

Наум ДИМОВСКИ